

Jak podejmować decyzje, by żyć długo i zdrowo i jednocześnie nie komplikować sobie życia? Jak sprawić, by ludzie wybierali to, co jest dla nich najlepsze w dłuższej perspektywie? Czy powinno się pozwolić ludziom samodzielnie decydować w takich kwestiach, jak: oszczędzanie na emeryturę, odżywianie albo oszczędzanie energii? Te pytania są przykładami głównych problemów, które zamierzam badać w moim projekcie. Celem jest analiza pojęcia "nudge" - narzędzia służącego do wpływania na ludzkie zachowania - i ocena przydatności 'nudge'a' w kształtowaniu regulacji prawnych. Głównym założeniem tego projektu jest to, że 'nudge' może być innowacyjnym i korzystnym narzędziem w wielu obszarach procesu stanowienia prawa.

Koncepcja 'nudge' została zaproponowana w 2008 roku przez amerykańskich naukowców: konstytucjonalistę Cassa Sunsteina i ekonomistę Richarda Thaler. Autorzy definiują 'nudge' jako "proste, tanie i niewkraczające w wolność jednostki narzędzie, czerpiące wprost z ekonomii behawioralnej, dzięki któremu można zaoszczędzić pieniądze, poprawić zdrowie ludzi i wydłużyć ich życie". (Sun-stein, 2013, 2 ). Dzięki niezliczonej ilości badań o ludzkim zachowaniu współcześnie jesteśmy w stanie wpływać na decyzje ludzi w taki sposób, by uzyskać przewidywalne, z góry ustalone rezultaty.

Celem badań jest wskazanie możliwych korzyści, jakie mogą wynikać z zastosowania 'nudge'a' w prawodawstwie i politykach regulacyjnych. Procedura oparta o 'nudge' zakłada wyeliminowanie niepotrzebnych kosztów i interwencji w wolności człowieka oraz znaczące zwiększenie przewidywalności regulacji.

Konsultacje z członkami zespołów zajmujących się 'nudgem' mogą w istotny sposób przyczynić się do zebrania informacji o badanym narzędziu. Po analizie pracy zespołów w Wielkiej Brytanii dokonam analizy porównawczej rezultatów regulacji opartych na nudge'u i na tradycyjnych instrumentach regulacyjnych. Opiszę różnice między nimi, następnie przeanalizuję stopień przewidywalności aktów normatywnych w tych różnych systemach. Na tej podstawie wyciągnę wnioski na temat użytecznych metod potencjalnej poprawy polskiego procesu stanowienia prawa.

Wybrałam temat 'nudge', ponieważ wyniki tego badania mogą wzbogacić ogólnoświatową wiedzę na temat racjonalnego tworzenia prawa. Co więcej, jak wskazują badania, ewentualne wprowadzenie filozofii 'nudge'a' do systemu legislacyjnego może potencjalnie wyeliminować zbędne koszty regulacji, ułatwić generowanie bardziej ukierunkowanych i precyzyjnych regulacji, wyeliminować polaryzację polityczną w procesie stanowienia prawa, unikać niezamierzonych skutków ubocznych przepisów, sprawić, by procedura legislacyjna stała się bardziej przejrzysta i otwarta na głosy zewnętrzne. W krajach, gdzie 'nudge' jest częścią procesu legislacyjnego widać, że filozofia 'nudge' realnie wpływa na zwiększenie efektywności regulacji i przekłada się na korzyści społeczne.